

reprezentanci mniejszości, którzy posiadają najliczniejszy elektorat oraz takie, które posiadają sprawne struktury organizacyjne w szczególności w terenie.

Katarzyna Miłaszewicz
studentka Instytutu Socjologii
Uniwersytetu Warszawskiego
Opiekun:
doktor habilitowany,
profesor **Sławomir Łodziński**

PROGRAM NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI ROMSKIEJ

Artykuł przygotowano w ramach międzynarodowego seminarium Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego (prof. Sławomir Łodziński) oraz Wydziału Socjalno-Psychologicznego Żytomierskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki (doc. Sergiusz Rudnicki, doc. Olga Sawyczenko)

Romowie są w gorszym położeniu społeczno-ekonomicznym, niż członkowie pozostałych mniejszości mieszkających na terenie Polski, dlatego w latach 2004-2013 na terenie całego kraju organizowany był Program na rzecz społeczności romskiej, program zatwierdziła 19.08.2003 roku Rada Ministrów. Działania podjęte w programie są obecnie realizowane w Programie integracji społeczności romskiej na lata 2014-2020, który Rada Ministrów zatwierdziła 07.10.2014 roku. Koordynatorem oby programów jest minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, czyli Minister Administracji i Cyfryzacji.

Uczestnikami, a także bezpośrednimi wykonawcami są jednostki samorządu terytorialnego i podległe im placówki np. Ośrodki Pomocy Społecznej, szkoły, Domy Kultury oraz organizacje pozarządowe – w tym również organizacje mniejszości romskiej.

Zadania tego programu finansowane są z rezerwy celowej budżetu państwa. W 2014 roku Minister Administracji i Cyfryzacji rozdysponował 5 milionów złotych między 16 województw na wsparcie w różnych formach dzieci i młodzieży (dotacje przeznaczono po przeprowadzeniu konkursów zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24.04.2003) Do tego Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji przewiduje rocznie 480 tysięcy złotych na realizację systemów stypendialnych dla studentów i uczniów pochodzenia romskiego. Dodatkowo programy finansuje Ministerstwo Edukacji Narodowej przeznaczając rocznie 700 tysięcy złotych na podręczniki i przybory szkolne oraz dofinansowując jednostki terytorialne, których

udział realizowanych działań wynosi średnio 20%. Nad Programem integracji społeczności romskiej na lata 2014-2020 w kwestiach edukacji czuwa Ministerstwo Edukacji narodowej, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji zaś zajmuje całością projektu. Program podlega również nadzorowi wojewodów w zakresie działań na terenach poszczególnych terenów. Głównymi odbiorcami programu są województwa: małopolskie, dolnośląskie i śląskie. Program realizowany ma być głównie w 4 dziedzinach:

- edukacji (także edukacji kulturowej mającej na celu poprawę stanu wiedzy na temat społeczności romskiej, a także podtrzymanie tej kultury oraz jej ochronę)
- mieszkalnictwa – poprzez remonty i wsparcie budownictwa mieszkaniowego podłączeniu mieszkań do kanalizacji i wodociągów, udostępnieniu bieżącej wody oraz energii elektrycznej.
- zdrowia – realizowane były między innymi poprzez zatrudnienie pielęgniarek środowiskowych, które zajmowały się poradami medycznymi, doraźną pomocą i rozdawaniem zakupionych z dotacji leków, dodatkowo organizowano badania profilaktyczne, szczepienia a także tzw. „białe dni” (specjaliści z różnych dziedzin za darmo udzielali porad lekarskich)
- działań prozatrudnieniowych – we współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy podjęto działania mające na celu utworzenie nowych miejsc pracy dla osób pochodzenia romskiego i utrzymanie tych miejsc (udzielając bezzwrotnej pomocy)

Jednym z czynników utrudniających Romom integrację, a tym samym wchodzenie na rynek pracy jest stereotypowe (zazwyczaj negatywne) postrzeganie tej grupy, dlatego tak ważne jest aby propagować wydarzenia prezentujące kulturę romską, ponieważ wpływają one zarówno na podtrzymanie tej kultury jak i zapoznaniu z nią nieromskiej większości, przez co zmniejsza się stereotypowe postrzeganie.

W programie realizowane były różne formy takich przedsięwzięć od dni kultury, koncerty, wystawy, plenery po warsztaty. Inną grupą realizowanych zadań było utrzymanie 55 świetlic środowiskowych (obok świetlic szkolnych, które są finansowane z innych źródeł), dodatkowo wydano różne publikacje i materiały skierowane zarówno do Romów jak i nie-Romów, mające cele edukacyjne. Ważna była też edukacja obywatelska wśród tej mniejszości – rozwiązanie najważniejszych problemów tej społeczności pozytywnie wpłynęło na wzrost jej aktywności obywatelskiej.

Łączna kwota środków zaplanowanych w rezerwie celowej budżetu państwa wyniosła 85.000.000 zł, z czego po 5.000.000 zł w latach 2004-2006, po 10.000.000 zł w latach 2007-2013 i 5.000.000 zł w 2014 r.

Środki z rezerwy celowej zostały uzupełnione z części 30 46 budżetu państwa, której dysponentem jest MEN). Łączna kwota

przekazana w latach 2004-2014 przez MEN na wyprawki szkolne w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce wyniosła 7.901.000 zł.

mgr **Luiza Organek**
doktorantka Instytutu Socjologii
Uniwersytetu Warszawskiego
Opiekun naukowy:
doktor habilitowany,
*profesor **Sławomir Łodziński***

CHARAKTER I POŁOŻENIE MNIEJSZOŚCI UKRAIŃSKIEJ W POLSCIE

Artykuł przygotowano w ramach międzynarodowego seminarium Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego (prof. Sławomir Łodziński) oraz Wydziału Socjalno-Psychologicznego Żytomierskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki (doc. Sergiusz Rudnicki, doc. Olga Sawyczenko)

Mniejszość ukraińska jest to jedna z dziewięciu prawnie uznanych mniejszości narodowych na terenie Polski. Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku jako pierwszą przynależność do tej mniejszości zadeklarowało 38795 obywateli polskich, jednak razem, niezależnie od liczby deklaracji i ich kolejności takich osób było 51 tysięcy. Obserwuje się ilościowy wzrost takich deklaracji w porównaniu z wynikami poprzedniego Spisu z 2002 roku, w którym liczebność mniejszości ukraińskiej wynosiła 27172 osoby. Największe skupiska osób deklarujących przynależność do tej mniejszości znajdują się – odpowiednio: ponad 13 tysięcy w województwie warmińsko-mazurskim, blisko 4,5 tysiąca w zachodniopomorskim oraz blisko 4 tysiące w województwie pomorskim. Takie rozmieszczenie geograficzne mniejszości ukraińskiej jest wynikiem przesiedleń ludności ukraińskiej z południowo-wschodniej Polski do północnych i zachodnich części kraju, po przeprowadzonej w 1947 roku akcji „Wisła”. Osoby które uniknęły przesiedleń lub skorzystały z możliwości po 1956 roku zamieszkują głównie województwa podkarpackie i małopolskie [1].

Reprezentacja polityczna na poziomie lokalnym wygląda następująco. W wyniku wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2014 roku 8 reprezentantów mniejszości ukraińskiej zasiada w radach powiatów (na terenie województw: podlaskiego, pomorskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego) oraz 15 przedstawicieli zostało wybranych do rad miast i gmin (na terenie